

11. ԹԱՐԻՈՒՆ ԹԱԳԱՎՈՐԻ ՀԵՔԻԱԹԸ

Կար չկար, ժամանակով մի թագավոր կար։ Էդ թագավորին իրեք աղջիկ ունեւր. եւ որ աղջրկերքը մենծացան, հասակներն առան, թագավորը գնաց մենծ աղջկա օթախը, ասեց.— Ձեր պսակվելու վախտն ա՛ :

— Եւ որ վախտը դա՛ կպսակվենք, ա՛յ հեր :

Գնաց միշնեկ աղջկա կուշտը, էդ աղջիկն էլ էդ պատասխանը տվեց :

Գնաց պուճուր աղջկա օթախը, նրան էլ էդ խոսքն ասեց։ Պուճուր աղջիկն ասեց.— Ինձանից հլա էրկու մենծը կա, ինձ նորաթ եւ կհասնի :

Հերը աղջկա վրին նեղացավ, գնաց։ Գնաց իրա օթախը, կանչեց վեղրին. վեղրին էկավ, գլուխ տվեց կայնեց :

Թագավորը վեղրին հրամայեց.— Մի թամբալ տղա գտի՛, բե՛ :

Վեղրին ասեց.— Հինգ օր ժամանակ տո՛ւ, մտածեմ գտնեմ :

Վե կացավ դպա իրանց տունը գնաց. ճամփին տեհավ թագավորի մէյթարխանի առաջին փեյնի վրա մի տղա նստած ա։ Վեղրը մտածեց, թե ըստուց թամբալ չեմ կարա գտնի՛ ամառ, ձմեռ փեյնի վրա վեր ընկած ա։ Եդ դառավ, գնաց թագավորին ասեց :

Ասեց.— Ի՛նչ թեղ գտար։ Մարդ ղրկա՛, հա՛մ պուճուր աղջրկանս կանչի, հա՛մ էլ էդ տղին :

Կանչեց, էկան:

Տղեն էկավ կայնեց. թագավորը տեհավ, որ թամբալուքյունը էրեսիցը թափում ա, վեղրին հրամայեց, որ էրկու յասավուլ բերիլ տա. բերիլ տվեց:

Թագավորը հրամայեց, թե.— էս տղին ու էս աղջկան վե կալեք տարեք Օսմանցվի երկիրը, էլ իմ աչքին չէրևան:

Վե կալան տարան: Տարան Իգդիր, եկեղեցու պատի տակին նստեցին, դինջացան: Թագավորի աղջիկը լաց էլավ, ու յասավուլներին խնդրվեց, թե.— Մի՛ք տանի ինձ Օսմանցվի երկիրը, թողն՛ք մնամ ըստեղ, իմ մարդը թամբալ ա, չի կարա բան անի:

Շատ խնդրվեց, յասավուլի մինը խղճահարվեց, ասեց.— Թո՛ղ մնա ըստեղ, մե՛ղք ա:

էն մինը ասեց.— Թագավորը իմանա՝ մեզ քյալլա կանի, չի՛ կարելի:

Թագավորի աղջիկը է՛ն խնդրվեց, թե.— Իմ հերն ի՞նչ պտի իմանա, թե ինձ տարաք Բայազիթ, թե թողիք Իգդիր:

էդ յասավուլները թողացին, եդ դառան գնացին:

Եկեղեցու պատի էն դիհը մի հալիվոր էր նստած: Երբ որ էդ հալիվորը դրանց ձենը լսեց, վե կացավ էկավ դրանց կուշտը, հարցրեց.— Ո՞ւր էք էթում:

Թագավորի աղջիկն ասեց.— Իմ հերը բարկացել ա իմ վրին, տվել ա էս տղին, տանից դուս արել:

Հալիվորը ասեց.— Ինձ ո՛նչ տղա ունեմ, ո՛նչ աղջիկ, է՛կեք էթանք մեր տունը, մեկդ՝ ինձ աղջիկ, մեկդ՝ տղա:

Վե կացան, գնացին: Գնացին տեհան մի պուճուր հացատուն էր, ինքն էր ու պառավը:

Աղջիկն ասեց.— Հե՛ր, ընչո՞վ էս կառավարվում:

— Օրական մի շլակ ցախ եմ բերում, ծախում ենք, կառավարվում ենք:

— Առավոտը տղիդ էլ տա՛ր հետդ:

— Շա՛տ լավ, կգա՝ կտանեմ:

Իրիկունը քնելու վախտը պառավը տղի տեղը քցում ա դռան ետևը, աղջկանը առնում իրա ծոցը, պառկում ա:

Առավոտը, որ քնատեղիցը վեր են կենում, պապը պարանը վեր ա ունում, էթում ա ցախի: Տղեն էլ ա վե կենում, էթում հետը: Էթում են հասնում մեշեն: Պապը ըսկսում ա ցախ-մախ հավաքիլը:

Տղեն ասում ա.— Ես ըստեղ ցախ չեմ հաւաքի, ըստիան ցախը մանդր ա:

Ասում ա.— Դո՛ւ գիդաս:

Տղեն էթում ա, էթում, տենում ա բաղի պատ. նիլլում ա պատը, տենում ա պատի տակին ընքան ցախ կա կոտորած, օխտը տարի կրի՝ չի հատնի:

Վեր ա գալի պատը, ցախից վեր ունում, շարտում պատի էն դիհը: Եննա էթում ա բաղի մեջը ման գալու, տենում ա մառմառ քարից մի հաւուզ: Եբոր մխելի մոտանում ա, տենում ա մի ջովստադունիկ ծափ էն տալի, թռնում: Մոտանում ա հաւըղին, տենում ա ըտեղ մի ոսկե թաս. վեր ա ունում, դնում ծոցը: Եդ ա դառնում, ցախը շըլակում, գալի Գալիս ա հասնում պապի կուշտը:

Տենում ա պապը նոր շըլակը կապում ա, ասում ա.— Դե՛ վեկալ է՛թանք:

Վեր ա ունում, էթում են: Եբոր հասնում են քաղաքը, Զհըդի մեկը գալիս ա տղի աղաքը, ասում ա.— էդ ցախը չե՞ս ծախի:

Ասում ա.— Կծախեմ:

Թե.— Գինն ի՞նչ ա:

— Դո՛ւ գիտաս, ինչ կտաս տո՛ւ:

Զհուղը ասում ա.— Տասը մանեթ տա՛մ:

Ասում ա.— Իմ վրա խի՞ ես ծիծաղում,— ասում ա,— վրես մի՞ ծիծաղա:

Ասում ա.— Հիթսուն մանեթ կտամ:

Ասում ա.— Դե՛ հանա, տո՛ւ:

Ասում ա.— Տանենք տուն, փողդ տա՛մ:

Տանում ա տուն, հանում ա հիթսուն մանեթը տալիս ա. տղեն աւնում ա, ուրախ-ուրախ էթում ա տուն:

Թագավորի աղջկանն ասում ա.— Աչքդ լի՛ս, մի շըլակ ցախ տվեցի հիթսուն մանեթի:

Թագավորի աղջիկն ասում ա.— Կարող ա մի կտորը հի՛թսուն մանեթ աժենա, էգուց մի կտոր բե՛, տենանք:

Տղեն ոսկու թասը ծոցիցը հանեց, տվեց աղջկանը, ասեց.— էս էլ գտել եմ:

Աղջիկը շատ ուրախացավ, ասեց.— էս թասն էլ կաժենա հազար մանեթ:

Իրիկունը էկան, հաց կերան, քնեցին: Էլի առավոտը վե կացան զնացին ցախի: Տղեն եգին-եգին գնաց, ցախը շըլակեց էկավ:

Էկավ հասավ պապի կուշտը, մի կտոր էդ ցախիցը տվեց պապին, ասեց.— Պահա՛, տանենք տուն:

Երոր մտան քաղաքը, էլի Զհուդն էկավ, ասեց.— Հարուր մանեթ տա՛մ ըսօրվա ցախիդ:

Տղեն չհավատաց, ասեց.— Իմ վրին մի՛ ծիծաղա:

Ասեց.— Էրկու հարուր մանեթ տա՛մ:

Ասեց.— Իրեք հարուր մանեթ տաս, կտամ:

Ասեց.— Տանենք տուն, իրեք հարուր մանեթ տամ:

Գնաց տուն, իրեք հարուր մանեթը առավ, էկավ իրանց տուն:

Թագավորի աղջկանն ասեց.— Ըսօրվա մի շըլակ ցախը տվեցի իրեք հարուր մանեթի:

Երոր Թագավորի աղջիկը տեհավ պապի բերած մի կտոր ցախը, ասեց.— Էս մի կտորը կաժենա հազար մանեթ:

Սրանից եղը տղեն հա՛ բերեց, հա՛ էվելի գնով ծախեց:

Երոր հարստացան, տղեն ասեց պապին.— Պա՛պի, մի ձեռք տներ պտի շինեմ:

Ասեց.— Դո՛ւ գիտաս, ո՛րդի:

Սկսեց շինիլը: Երոր շինեց պրծավ, անումը դրին՝ Իգդիրա ամարաթի տերը:

Սրանք մնան ըստի, մենք խաբարը տանք էն ջուխտ աղունը-կիցը:

Ջուխտ աղունիկը որ ծափ տվին զնացին, Ըռեհան Թագավորի աղջիկն ին:

Մենծ աղջիկը գնաց հոր կուշտը, գանգատ արեց, ասեց.— Իգդիրա ամարաթի տերը էկավ մտավ իմ բախեն, ցախը տարավ, քլասիւր էր, հլա ջհա՛ննամ, էկավ հավըղի կուշտը, մենք լեղանում ինք, մենք թռանք, մեր թասը վե կալավ. բա՛ էդ օրենք ա, ա՛յ հեր, որ գա հա՛մ մեր ցախը տանի, հա՛մ թասը վեր ունի, հա՛մ էլ մեր տկլոր ջանը տենա, բա՛ ամոթ չի՛:

Թագավորը բարկացավ, կանչեց իրա Թուման դեին, ասեց.— Սհաթի տասնէրկըսին Իգդիրա ամարաթի տերը քեզանից կուղեմ: Թուման դեը վե կացավ զնաց դպա Իգդիր. էն վախտը գնաց,

որ շորսով նստած հաց ին ուտում, վեր էկավ բալկոնիցը, մտավ հաշտը, հաշտիցը ձեռը քցեց տղին ու քցեց շըլակը, առավ ու թռավ Դրանք՝ «վա՛յ, վա՛յ, տարա՛վ», լաց, արտասուներ՝ Թոմաս դեբ տարավ թագավորի պալատի տակին վե դրեց, ասեց.— Գնա՛, թագավորը կանչում ա:

Գնաց թագավորի կուշտը, գլուխ տվեց, ձեռները կապեց, կայնեց:

Թագավորն ասեց.— Իգդիրա՛ ամարաթի տերը դո՛ւ ես:

Ասեց.— Ե՛ս եմ:

Ասեց.— Կանչե՛ք աղջկանս, գա՛:

Կանչեցին, աղջիկն էկավ:

Հերն ասեց.— Է՛ս ա տղեն:

Աղջիկն ասեց.— Էդ ա:

Ձեն տվեց.— Ջանլա՛թ:

Ջանլաթները թրերը քաշեցին մտան նեքսև, աղջիկն էկավ առաջ, խնդրվեց, ասեց.— Թագա՛վորն ապրած կենա, երոր դրան սրպանում ես, մենակ դրան չես սրպանում, Թարխուն թագավորի աղջկանն էլ հետն ես սրպանում, Թարխուն թագավորը բարկացել ա իրա աղջկա վրին, տվել ա էս տղին ու քաղաքիցը հեռացրել:

Թագավորը ասում ա.— Մեղքը քու շլինքը, դո՛ւ էկար գանգատ արի՛ր. որ ըտենց ա, իմ ախչիկն էլ տվեցի քեզ, ա՛յ տղա: Դու գնա՛, իրիկունը քառասուն զարավաշով ինքը կգա, գշերը կմնա կշտիդ, առավոտը զարավաշները եդ կգան:

Տղեն դուռ էկավ, մոլորվեց. տեհավ որ չի կարա էթա, մտավ նեքսև, թագավորին խնդրվեց, ասեց.— Յա գլուխս տո՛ւ, յա ո՛նց որ բերել ես, ընենց էլ ճամփու դի:

Թագավորը կանչեց Թոմաս դեխն, ասեց.— Վե կալ տա՛ր էս տղին իրա տեղը:

Վե կալավ, տարավ: Տղեն որ բանձրացավ վրե, տեհան՝ շա՛տ ուրախացան: Մնաց մինչև արևմուտոց, մեկ էլ տեհան քառասուն զարավաշով Ըռեհան թագավորի աղջիկը վեր էկավ բալկոնը թըփ-թըփալով:

Ըռեհան թագավորի աղջիկը մտավ նեքսև, բարև տվեց ու կաննեց. զարավաշները էկան մին-մին գլուխ տվեցին ու կաննեցին: Էկավ հացի վախտը, նստեցին հաց կերան: Վե կացավ պառավը, տեղ շինեց: Քառասուն զարավաշի հմար մի ձեռք տեղ:

քցեց, Ըոռհան թաքավորի ու Թարխուն թաքավորի աղջրկեքանցն առավ իրա ծոցը, քնեց: Տղի տեղն էլ դռան քամակին քցեց: Եբոր լիսը բացվեց, դարավաշները վե կացան գնացին, Ըոռհան թաքավորի աղջիկը մնաց ըտեղ:

Խաբարը տանք Թարխուն թաքավորիցը:

Թարխուն թաքավորը կանչեց վեզրին, թե.— Թաղարեք տե՛ս, է՛թանք ման գալու երկիրը:

Վե կացան գնացին: Շատ գնացին, քիչ գնացին, էկան հասան Իզդիր: Աղջիկը իմացավ որ հերը գալիս ա՛ գնաց համամ, իրա շորերը փոխեց, թաքավորական շորերը հագավ, զուգվեց, իրանց ամառաթի դռանը կաննեց: Հերն էկավ, ըտոնց դռան առաջովն անցկացավ: Անցկենալու վախտը տեհավ ըտեղ մի կնիկ կաննած ա, անդալաթ սիրուն էր. երոր թաքավորը տեհավ՝ ուշը դնաց: Եբոր ջուր բերին տվին էրեսովը, աչքերը բաց արեց, տեհավ էլի կայնած ա դռանը, էլի ուշը գնաց: Թաղադան որ ուշն էկավ վրեն, վե կացավ ու գնաց: Դնաց հասավ իրա քաղաքը:

Կանչեց իրա վեզրին, ասեց.— էն իմ տեհած կնիկը ո՛ր շքեքես ինձ հմար, ես կմեռնեմ:

Վեզիրն ասեց.— Ո՞նց բերեմ, նրա մարդը, հալբա՛թ, հարուստ մարդ ա, չի՛ տա. լավն էն ա՛ կանչե՛նք, մի ընենց տեղ ղըրկենք, որ էթա, չգա:

Թաքավորն ասեց.— Մտածա՛, գտի՛:

Մարդ ղրկեցին, էդ տղին կանչեցին: Տղեն էկավ, օխտը հետ դուխ տվեց, բարև բռնեց, կաննեց:

Թաքավորն ասեց.— Տղա՛, մենք փուշի ենք գցե, ընկել ա քու վրա, դու պտի էթաս Մարջան թաքավորի քաղաքը, Անմահական ջուր ու խնձոր բերես:

Տղեն ասեց.— Ես ճամփեն չե՛մ գիտա, ո՞նց պտի էթամ:

Ասեց.— Անպատճառ պտի էթաս, մի հնար գտի, գնա՛, թե չէ՛ թաս՝ ղլուխդ կկտրենք:

Տղեն երկար ժամանակ մտածեց, ասեց.— Լա՛վ, կէ՛թամ:

Դուխ տվեց, գնաց իրանց տուն: Եբոր հասավ իրանց տուն, Ըոռհան թաքավորի աղջիկը դուս էկավ, տղին հարցրեց.— Ընչի՛ հմար էր թաքավորը քեզ կանչի:

Ասեց.— Կանչել էր, որ ղրկի Մարջան թագավորիցը Անմահա-
կան ջուր բերեմ ու խնձոր:

Աղջիկն ասեց.— էրնա՛կ քեզ, էրնա՛կ քու աչքի լսին, կէթաս
ընտեղարենք ման կգաս, կտենաս՝ ինչքա՛ն լավ տեղ ա:

Ասեց.— Ես ճամփեն չեմ գիտա, ո՞նց էթամ:

Ասեց.— Բա իմ քիթն ի՞նչ ա, իմ քիթը վե կունի կտանի հե-
րանցս տունը, Թուման դեռվը կըղրկի, կէթաս, էրնա՛կ քեզ, էր-
նա՛կ քու աչքի լսին:

Մի հինգ օրից եղը տղեն գնաց Ըռահան թագավորի աղջկա-
բախչեն: Գնաց համըղի վրա կաննեց, ձեն տվեց.— Քենի բա՛ջի,
քենի բա՛ջի.— Քենին դուս էկավ:

— Դո՛ւ էս էկե, փեսա, արի՛ նեքսե:

Ասեց.— Վազդ եմ, չե՛մ կարա: Ինձ պտի տանես հերանցդ
տունը:

Քենին առավ փեսին թևերի վրա ու թռավ, տարավ հերանց-
տունը: Տղեն գնաց թագավորի կուշտը, բարև տվեց, բարևն առավ:

Թագավորը շատ ուրախացավ, վե կացավ թշերը պաչեց,
ասեց.— Ո՞նց ա, յա՛րար, մեր ախչիկը:

Ասեց.— Շա՛տ լավ ա, շա՛տ-շա՛տ բարեւում ա:

Եբոր թագավորի կնիկը իմացավ, վե կացավ վազելով էկավ,
ընկավ փեսի ճտովը.— Փեսա ջա՛ն, յա՛րար իմ ախչիկը ո՞նց ա:

— Շա՛տ լավ ա, շա՛տ էլ բարև ա անում:

Ասեց.— Խե՛ր ըլնի քու գալը:

Ասեց.— Փա՛ռք ասսու, խեր ա,— ասեց,— ես պտի էթամ
Մարջան թագավորի աղջկա բաղիցը Անմահական ջուր ու խնձոր
բերեմ:

Ասեց.— էրնա՛կ քեզ, էրնա՛կ քու աչքի լսին. կէթաս ընտե-
ղարենք ման կգաս, կտենաս:

Ըստեղ հինգ օր դոնաղ էլավ, զանքաչը շթողաց էթա: Եբոր
հինգ օրը թամմեց, վազեց, ասեց.— Ճամփեն չեմ գիտա, ո՞նց
էթամ:

Թագավորը հրամայեց Թուման դեհին.— Արի վե՛կալ ու դնա՛:

Թուման դեհ վեկալավ ու գնաց: Գնաց հասավ Մարջան թա-
գավորի աղջկա ամարաթի տակը, ասեց.— Վե կաց գնա՛, ես ըս-
տեղ բանդ կըլնեմ, ի՛նչ պըտի վեր ունես՝ գնա վեկալ, արի՛
էթանք:

Տղեն մտավ բախշի մեջը, ման էկավ, Անմահական աղբուրը գտավ, ջրիցը վե կալավ, ման էկավ՝ Անմահական խնձորն էլ գտավ, քաղեց, էկավ մտավ Թագավորի աղջկա օթախը, տեհավ հացը հազիր դրած ա, նստեց, կերավ։ Տեհավ՝ ըտեղ մի պապիրոս էլ կար, կեսը քաշած էր, կեսը մնում էր, վե կալավ քաշեց։ Եննա Թագավորի աղջկա օթախի դուռը բաց արեց, մտավ նեքսե, տեհավ որ Թագավորի աղջիկը քնած ա. ոնների տակը դրած շամադանները դրեց գլխավորները, գլխավորների շամադանները դրեց ոնների տակը, եդ դառավ՝ իրա մատանիքը դրեց աղջկա մատը, աղջկա մատանիքը դրեց իրա մատը, կոացավ էրկու թուշն էլ պաշեց, դուս էկավ՝ էկավ, խնձորն ու Ջուրը վե կալավ, նիլլավ Թուման դեին. Թուման դեն էր՝ թռավ, գնաց։ Տասն օրվա ճամփեն համարյա մի սհաթումը տարավ։ Տարավ Ընեհան Թագավորի ամառաթի տակին վե դրեց։ Տղեն բանձրացավ վիրև, Թագավորն ու Թագուհին էկան ընկան շրլընթուր։

— Գալդ բա՛րի ըլնի,— ասեցին,— գնացիր, ման էկար, էկար։ Հինգ օր էլ պահեցին ըտեղ, լավ ուտացրեցին, խմացրին, հինգ օրից եդը թողին էթա։

— Շա՛տ բարև կտանես մեր աղջկանը,— ասեցին։

Էլի նստեց Թուման դեի վրա, Թուման դեը թռավ գնաց, տարավ իրա տանը վե դրեց։

Էգսի օրը տղեն վե կացավ, նիլլավ ձին, գնաց Թարխուն Թագավորի ամարաթը, հանեց Անմահական ջուրն ու խնձորը տվեց Թագավորին։

Թագավորը տխրեց, մի խոսք էլ ա չասեց։ Տղեն եդ դառավ, գնաց իրանց տուն։

Թագավորը շատ թունդ բարկացավ վեզրի վրա, ասեց.— Դու ասում իր՝ կէթա, էլ չի գա, բա խի՞ էկավ։

Վեզիրն ասեց.— Ընտեղ քոմմա սեհրբազ են, թե ո՞նց ա եդ դառն՝ չեմ իմանում։

Խարարը տանք Մարջան Թագավորի աղջկանիցը։

Թագավորի աղջիկը երոք զարթնում ա, բիրդան տենում ա շամադանները փոխված ա. էթում ա լվացվելու, տենում ա՝ մատի մատանիքը փոխված է, իրա մատանիքը չի։ Էթում ա հայլուն Թամաշ անում, տենում ա՝ էրկու էրեսին էլ խալ կա, բաց ա անում

էն մեկեւ օթախի դուռը, տենում ա՛ պապիրոսն էլ են քաշե: Ինքը շատ իմաստուն էր, ձեռաց իմացավ, որ Իգդիրա ամարաթի տերն էր արել:

Վե կացավ բարկացած գնաց հոր մոտն, ասեց.— Ա՛յ հեր, ո՛չ դու ըլնես, ո՛չ քու թագավորութունը:

Թագավորն ասեց.— Ա՛ղջի, հո՛ դու չես գժվել:

Ասեց.— Ի՞նչ անեմ, Իգդիրա ամարաթի տերը էկել ա մտել իմ բախշեն, հա՛մ Զուր, հա՛մ Խնձոր ա տարե, դե էն հլա դեղապետ ա, տանում էր՝ տաներ, բա բանձրանա իմ օթախի կողքը, հացը ուտի, պապիրոսը քաշի՝ էդ էլ բաշխենք, սոված ա էլել՝ կերել ա, բա ո՞նց ա սիրտ արե, մտել ա իմ օթախը, իմ քնած վախտը շամադաններս փոխել, մատանիքս փոխել և կոացել իմ էրեսիցն էրկու պաշ առել. մի մտիկ արա՛, տե՛ս էրեսիս ո՞նց խալ ա ընկե:

Ըտեղ թագավորը շատ բարկացավ, ասեց.— Կանչե՛ք իմ Թըռման դեխ:

Կանչեցին, էկավ:

Թագավորը հրամայեց, որ էթա Իգդիրա ամարաթի տիրոնչը վեր ունի, բերի:

Թռման դեր թռավ, վեր էկավ Իգդիրա ամարաթի բալկոնը, ուսուլով մտավ հաշար, տեհավ, որ նստած հաց են ուտում, տղի թեկիցը բռնեց ու քցեց շըլակը:

Հաց էլան. Վա՛յ, վա՛յ, տարա՛ն, հա տարա՛ն, ո՞նց պլտի ըլնի:

Ըռեհան թագավորի աղջիկը ասեց.— Բա՛ն չկա, տարան, էլի կգա, երկյուղ մի՛ք անի:

Թռման դեր տղին տարավ դրեց Մարջան թագավորի բալկոնը, ասեց.— Դե՛ վեր արի գնա՛, թագավորը կանչում ա:

Տղեն մտավ նեքսե, օխտը հետ գլուխ տվեց, ձեռները դրեց դռին, կաննեց:

Թագավորը հարցրեց, ասեց.— Իգդիրա ամարաթի տերը դո՞ւ ես:

Ասեց.— Ե՛ս եմ:

Ասեց.— Ձեն տվե՛ք իմ աղջկանը, գա՛:

Կանչեցին, էկավ:

Թագավորը ասեց.— Է՛ս ա:

Ասեց.— Է՛ս ա:

Բարկացած ձեն տվեց.— Զանլա՛թ:

Զանլաթները թրերը քաշեցին, մտան նեքսև:

Աղջիկը որ տղին տեհավ՝ սիրուն տղամա՛րդ, սիրտը կսլավ,
ասեց.— Ա՛յ հեր, մեղք ա, գլուխը մի կտրի, իրեքին էս սըպա-
նում, ո՛չ թե մնին:

Թագավորն ասեց.— Ո՞նց:

Ասեց.— Թարխուն թագավորը բարկացել ա, աղջիկը տվել ա
սրան, Հոեհան թագավորն էլ ա բարկացե՛ք՝ աղջիկը տվել սրան,
հմի երոր դրան սըպանես, էն էրկուան էլ հետը կսըպանվեն:

— Ախար չէ՞ որ դու էկար գանգատվեցիր:

Աղջիկն ասեց.— Տղա ա, սխալվել ա, բա՛ն չկա:

— Որ քոնե՛նց ա,— ասեց թագավորը բարկացած,— ես էլ քեզ
կտամ սրան: Տղա՛, թող գնա, իրիկունն իմ աղջիկը իրա քառասուն
ղարավաշովը կգա:

Տղեն դուռ էկավ, չորս յանը թամաշ արեց, մոլորվեց. եդ դա-
ռավ, թագավորին խնդրվեց, ասեց.— Տա գլուխս տո՛ւ, յա ինձ
Թուման դեռվը ճամփու քցա՛:

Թագավորը հրամայեց Թուման դեհին, վե կալավ, տարավ իրա
տունը, վե դրեց:

Տղեն որ մտավ նեքսև, քոմմեքը վե կացան կաննեցին, ուրա-
խացան ու բարոզեցին:

Իրիկունը, մին էլ տեհան, թը՛փ, թը՛փ, թը՛փ, էկան վեր էկան
քառասունըմեկ աղունիկ. դառան աղջիկ, մտան նեքսև: Թագավորի
աղջիկը գլուխ տվեց քոմմեքին, կաննեց. ղարավաշները էկան մի-
մին գլուխ տվին, կաննեցին: Հացի թաղարեք տեհան, նստեցին
հաց կերան: Պառավը վե կացավ, տղի տեղը դուռն քամակը քցեց,
քառասուն ղարավաշին մի ջոկ օթախ տվեց, իրեք աղջկանն առավ
իրա ծոցը, քնեցին:

Առավոտը ղարավաշները գնացին, աղջիկը մնաց ըտեղ:

Եդ դառնանք, խաբարը տանք ո՞ւմից՝ Թարխուն թագավորից:
Թարխուն թագավորը հրամայեց վեգրին.— Թաղարեք տե՛ս,
է՛թանք ման գալու:

էկան ման գալու, հասան Իգդիր: Աղջիկը երոր իմացավ, որ
իրա հերը գալիս ա, գնաց համամ, հագավ, զարդարվեց, էկավ

իրանց դռան միջին կաննեց: Երոր թագավորը էկավ անց կենալու, տեսավ հրես մի կնիկ ըտեղ կաննած ա, սիրո՞ւն, սիպտա՞կ, փրմփո՞ւխ, արեգակին ասում էր՝ դու մի՞ դուս գա, ե՛ս դուս եմ գալի, բո՛լ ա:

Թագավորի ուշը գնաց. վեզիրը ձեն տվեց.— Զո՛ւր, հա ջո՛ւր: Զուր բերեցին, տվին էրեսովը. ուշն էկավ վրին: Վե կացավ, գնաց: Երոր հասավ իրա քաղաքը, թագավորը վեզրին ասեց.— Անպատճառ պտի բերես էն կնկանը, որ չբերես՝ ես կմեռնեմ:

Վեզիրն ասեց.— Ո՞նց բերենք, խի՞ պըտի տա, մի պատճառ պտի գտնենք, բալբի մարդին վնասենք, նո՛ր կնկանը բերենք:

Ասեց.— Ի՛նչ ուզում էս արա, կնկանը պտի բերես:

Վեզիրն ասեց.— Կանչե՛նք տղին, ասենք՝ մեր սաղ ղոշընին ու քաղաքի մարդկանց հաց տա, երոր մեկը գանգատավոր կըլնի՝ գլուխը կտանք:

Թագավորը մարդ դրկեց՝ կանչեց, ասեց.— Լսել եմ, շա՛տ հարուստ ես, իմ սաղ ղոշընին ու քաղաքի մարդկանցը պտի մի օր հաց տաս, թե որ չտվիր՝ գլուխդ կտա՛մ:

Տղեն ասեց.— Շա՛տ լավ, մի հինգ օր ժամանակ տվեք, էթա՛յ տուն, գամ՝ տա՛մ:

Ժամանակ տվին, գնաց տուն: Ըռեհան թագավորի աղչիկը գուս էկավ առաջը, ասեց.— Յա՛րաք ի՛նչ խաբար ա:

Ասեց.— Թագավորը ուզում ա, որ ղոշընին ու քաղաքին մի օրվա միջին հաց տամ. թե որ տալու չըլնեմ՝ գլուխս կտա: Հմի զողը ջանս առել ա, թե ո՛նց պտի հազրեմ:

Ըռեհան թագավորի աղչիկն ասեց.— Դրա հմար խի՞ ես երկյուղ անում, շատ հեշտ բան ա:

Տղեն ասեց.— Ո՞նց հեշտ բան ա, ըտքան պատրաստության տենալը հե՛շտ ա:

Աղչիկն ասեց.— Քանի՞ օր ժամանակ էս ուզե:

Ասեց.— Հինգ օր:

— Դե՛, — ասեց, — վե կաց գնա քվորս կուշտը. երոր կհասնես հավըզի վրա, ձեն տու, քիրս դուս կգա, նրան ասա, թե. «Քիրդ պուճուր էրկանքներն ուզում ա»:

Տղեն վե կացավ գնաց հավըզի դրաղը, ձեն տվեց.— Քե՛նի բա՛ջի, քե՛նի բա՛ջի:

Քենին դուս էկավ, ասեց.— Բարո՛ւկ ես էկե, փեսա, արի՛ նեքսե, արի՛ նեքսե:

Ասեց.— Չէ՛, վռազ եմ, պտի էթամ: Քիրդ,— ասեց,— պուճուր էրկանքներն ուզում աս:

Մտավ նեքսե ու բերեց.— Ա՛ռ,— ասեց,— փեսա ջա՛ն:

Վե կալավ, էկավ տուն:

Երոր էկավ տուն, Թարխուն թագավորի աղջիկը, Ընեհան թագավորի աղջիկը, Մարջան թագավորի աղջիկը պատրաստութուն տեհան, մի շադիր վե կալան գնացին թագավորի քաղաքի դրաղը, մի շայիր-շիման տեղ վեր էկան:

Ընեհան թագավորի աղջիկն ասեց.— Դե՛ գնա, թագավորին իմաց տո՛ւ, թող ղոշունն ու իրա ժողովուրդը վեր ունի գա հաց ուտի:

Տղեն վե կացավ գնաց, կանչեց: Թագավորը հրամայեց՝ ղոշունն ու բիրադի քաղաքացիք, մենծ ու պուճուր վե կացան, գնացին:

Տղեն որ եդ դառավ, Ընեհան թագավորի աղջիկն ասեց.— էս էրկանքները մի պըտըտի՛:

Տղեն պըտըտեց, վըզզալեն ամեն տեսակ եմակ միջիցը դուս էկավ: Ղոշունն էլ կերավ, ժողովուրդն էլ կերավ, հացն ու եմակը էլ եդ մնաց կիտուկ:

Թագավորն ու վեզիրն ասեցին.— էթանք տենանք, հո՛ գան— գատավոր չկա, տղի գլուխը կտրենք:

էկան տեհան, որ ինչքան որ կերել են, էնքամ էլ կիտած աս:

Տղեն գնաց առաջ, թագավորին գլուխ տվեց կաննեց, ասեց.— Թագա՛վոր, էսքան եմակը պատրաստել եմ, ուտող չկա, բա ո՛ւր աս ուտողը:

Թագավորն ասեց.— Բիրադի դրկել եմ, էկել աս:

էլի նիաթը կախեց, վեզրի հետ թողաց գնաց:

Ըտոնք էլ շադիրը քանդեցին, գնացին դպա իրանց տուն:

Մի քանի օրից եդը էլ եդ թագավորը վեզրին վե կալավ էկավ դպա իգդիր: էլի աղջիկը գնաց համամ, ղուգվեց, զարդարվեց, էլ ի իրանց դռանը կաննեց:

Թագավորը երոր էկավ անցկենալու, աչքը առավ, էլի ուշք գնաց, նվաղեց:

— Ջո՛ւր հա, ջո՛ւր,— աղջիկը ջուրը վե կալավ ու գնաց:

Գնաց ջուրը տվեց հոր էրեսովը: Հերը բիրդան աչքերը բաց արեց, տեհավ, ըհը՛, իրա տեհած աղջիկն ա ջուրը էրեսին տվել: — Վա՛յ,— ասեց,— զլխիդ դո՛ւրբան, իմ ուշ-միտքս գշեր-
ցերեկ դպա քեզ ա:

Ասեց.— Աչքերդ քոռ հո՛ չի, բա չե՛ս ճանանչում:

Ասեց.— Ո՛վ էս, չե՛մ ճանանչում:

Ասեց.— Ախար աղջիկդ եմ, Հնաղանդն եմ, որ տվեցիր թամ-
բալ տղին: Հմի էս ամարաթը էն թամբալ տղինն ա: Ա՛րի էթանք
տուն:

Թագավորը փաթըթվում ա աղջկանը, լաց ա ընում:

Աղջիկը վեր ա ունում հորը, տանում ա տուն: Թագավորը թա-
մաշ ա անում դրա օթախներին, տենում ա իրա օթախներիցը տա-
սը անգամ լավ ա:

Ըռեհան թագավորի աղջիկը գալիս ա՝ թագավորին բարևում
ա, Մարջան թագավորի աղջիկն էլ ա գալի, տղեն էլ ա գալի բա-
րևում: Հալիվորն ու իրա կնիկն էլ են գալի բարևում:

Երոր ըտե նստում են, նո՛ր թագավորը հարցնում ա.— Պսակ-
վա՛ծ ես, տղա ունե՞ս:

Ասում ա.— Հլա պսակված չենք, աղապ ենք: Էս՝ էրկուսն էլ
են իմ մարդինը, նրանք էլ են աղապ:

Թագավորն ասեց.— Հազիր ես ըստեղ եմ, պսակեմ քոմմքիդ,
նո՛ր էթամ:

Գնացին հարսանքի թագարեք տեհան, օխտը օր, օխտը
գշեր, օխտը ձեռք դափ ու զուռնեն ածեցին, կերա՛ն, խմեցի՛ն,
քե՛ֆ արին, սֆթա Թարխուն թագավորի աղջկա հետ պսակեցին,
էգսի օրը Ըռեհան թագավորի աղջկա հետ, երրորդ օրը՝ Մարջան
թագավորի աղջկա հետ:

Ընտրանք հասան իրանց մուրաղին, ով որ կարոտ ա՝ նա էլ
հասնի իրա մուրաղին:

Ասսանից իրեք հատ խնձոր ընկավ, մինը՝ ասողին, մինը՝
զսողին, մինն էլ անկաջ դնողին:

